

FRAMTIDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2001 rd

Åtgärdsmotion om befolkningspolitiska mål

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 oktober 2000 en åtgärdsmotion om befolkningspolitiska mål (AM 215/2000 rd) till framtidsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativa tjänstemännen Ilkka Mella och Tiina Sinkkanen, inrikesministeriet
- specialforskare Riitta Sääntti, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultative tjänstemännen Pekka Tiainen och specialplanerare Eeva Vattulainen, arbetsministeriet

- utvecklingschef Mauri Nieminen, Statistikcentralen
- direktör Matti Saarelainen, Utlänningsverket
- forskningschef Pekka Parkkinen, Statens ekonomiska forskningscentral
- planeringschef Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund
- direktör Veli-Pekka Niitamo, Nokia Ab
- ekonomiske experten Max Arhippainen, Pelervo Ekonomiska Forskningsinstitut
- direktör Ismo Söderling, Väestöliitto ry
- professor Eino Heikkinen
- exportassistent Toshinobu Tanaka.

ÅTGÄRDSMOTIONEN

I åtgärdsmotionen föreslås att regeringen avger en befolkningspolitisk redogörelse till riksdagen. I motionen konstateras att Finlands folk enligt befolkningsprognoserna kommer att åldras kraftigt fram till 2030 och därefter att fortsättningsvis minska. Dagens åldersstruktur och fortsatt låga födelsetal är förklaringen till trenden. Antalet 65 år fyllda ökar mer i Finland än i EU i övrigt och efter 30 år är de dubbelt fler än nu, ungefär 1,6 miljoner. Motionsställarna frågar vad

befolkningsutvecklingen betyder demografiskt och för demokratin, arbetsmarknaden, samhälls-ekonomin och välfärden. Andra frågor som de ställer sig är om bosättningen kommer att koncentreras och underlaget för viktiga servicefunktioner att bli för litet i vidsträckta områden i landet, om denna utveckling är oundviklig och om det behövs åtgärder av olika slag för att ändra på utvecklingen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Framtidsutskottet anser att frågorna i åtgärdsmotionen är högaktuella och helt på sin plats. Befolkningsutvecklingen kan granskas ur många aspekter. Jordens befolkning har redan överskri-

dit sexmiljardersstrecket men hos oss är utvecklingen den motsatta. Den ökade genomsnittsåldern och de därmed sammanhängande problemen kommer att drabba oss akut inom de närmaste åren. Det är svårt att snabbt få till stånd en

ändring. Även om vi nu får nativiteten att öka kan resultaten skönjas ordentligt i arbetslivet först på 2030-talet.

Framtidsutskottet lyfter i detta betänkande fram synpunkter som framförts vid expertutfrågningen samt prioriteringar i utskottets tidigare betänkanden. Betänkandet avser inte att vara en heltäckande översikt av befolkningspolitiken utan tar upp vissa frågor som bäst motiverar en befolkningspolitisk redogörelse från regeringen. Regeringen kommer på hösten att lämna en framtidsredogörelse kring temat arbetets framtid till riksdagen. I redogörelsen resonerar regeringen kring den regionala närings-, befolknings- och arbetskraftsutvecklingen och lägger fram sina ståndpunkter till frågan. Redogörelsen omfattar ett tidsperspektiv fram till 2015 men tillåter en bedömning av befolkningsutvecklingen på ännu längre sikt.

Framtidsutskottet har i flera sammanhang lyft fram befolkningsutvecklingen och konsekvenserna av den. Utskottet konstaterade exempelvis i sitt betänkande FrUB 1/1998 rd att befolkningsstillväxten, fattigdomen och miljöförstörelsen är invädda i varandra. Men utskottet underströk också att en positiv förändring är möjlig, om man hinner agera i tid. I det nu föreliggande betänkandet betraktas frågan ur finländskt perspektiv.

I sitt nyaste debattunderlag "Arbetets framtid i Finland — riktlinjer för framtidspolitiken" (FrE 1/2001 rd) tar framtidsutskottet ställning bland annat till befolknings- och familjepolitiska samt regionpolitiska frågor. I dokumentet konstateras att folk och kulturer blomstrar under mänsklighetens historia om befolkningsunderlaget varit sunt. Något måste absolut göras åt den rådande och framtida snedvridningen i befolknings- och arbetskraftsutvecklingen i Finland. Om vi vill leva i ett välfärdssamhälle måste nativiteten öka. Det är viktigt att få fram lösningsmodeller som inte bara stöder en sund befolkningsstruktur utan också anpassar familjelivet och arbetslivet till varandra.

Befolkningsutvecklingen

Det är framför allt tre faktorer som påverkar befolkningsutvecklingen i Finland: Nativitet, mortalitet och omflyttning (inrikesomflyttning, invandring och utvandring).

Finland har fortfarande en gynnsam befolkningsstruktur. Cirka 18 procent av befolkningen är under 15 år och 15 procent över 65 år. Men efter trettio år är äldrebefolkningens andel uppe i cirka 26 procent medan andelen barn under 15 år ligger på 15 procent. Genom att befolkningens medelålder stiger ökar andelen ickeyrkesaktiva samtidigt som de yrkesaktivas andel av arbetskraften sjunker. Antalet personer i yrkesaktiv ålder börjar sjunka efter 2010. Jämfört med nuläget handlar det om en minskning med cirka 340 000 personer fram till 2030.

Under åren strax efter kriget föddes i Finland ungefär 100 000 barn om året. År 2000 föddes cirka 57 000 barn. Så sent som för tio år sedan (1992) föddes 66 700 barn. Prognoserna pekar på att nativiteten fortsätter att minska, då generationerna i barnafödande ålder är mindre än tidigare. I en europeisk jämförelse ligger fertilitetstalet i Finland dock rätt högt och var exempelvis 1999 1,73. I Sverige är talet 1,5 och i Europa sammantaget 1,45. Men man måste minnas att inte heller Finlands fruktsamhetstal räcker till för full reproduktion. Det krävs att varje kvinna föder i genomsnitt 2,1 barn för att befolkningen skall bibehållas oförändrad genom nativitet.

Å andra sidan räknar man med att den genomsnittliga förväntade livslängden kommer att öka. För närvarande är den förväntade livslängden för nyfödda pojkar 73,5 år och för nyfödda flickor 80,8 år. Enligt befolkningsprognoser kommer livslängden att öka ytterligare och bidra till allt fler åldringar i framtiden. Försörjningskvoten är nu 1,2 men förväntas stiga till 1,4 år 2030. Det betyder att allt färre finländare förser allt färre medborgare med tjänster.

Tidigare kunde befolkningsstrukturen illustreras med en befolkningspyramid, i dag gäller det att ta till en befolkningspelare eller en befolkningsbuske. De stora åldersklasserna har fortfarande omkring tio år kvar till pensionen men situationen blir prekärare för varje år. Tidig

pensionering leder till ett stort behov av ny arbetskraft kring 2010 beroende på att vårdbranschen är synnerligen arbetskraftsintensiv. Det är alldeles uppenbart att en ogynnsam försörjningskvot sätter stor press inte bara på finansieringen av den offentliga sektorn utan också på den sociala trygghetens nivå. I dagsläget står 65 år fyllda personer för cirka 40 procent av de sociala utgifterna, en siffra som förväntas stiga till 60 procent när 30 år förflutit.

Familjepolitiken

Som ovan påpekats har folk och kulturer blomstrat om befolkningsunderlaget varit sunt. Därför bör den rådande och framtida snedvridningen i befolknings- och arbetskraftsutvecklingen i vårt land korrigeras. Barnbidrag började betalas redan 1948 när de stora åldersklasserna i det efterkrigstida Finland föddes. Efter det har en lång rad familjepolitiska åtgärder vidtagits.

Det är ett konstaterat faktum att det är svårt att i avgörande grad påverka nativiteten genom familjepolitiska åtgärder. Allmänt taget har det visat sig att enskilda ekonomiska incitament knappast höjer födelsefrekvensen. En viss uppgång i nativiteten har kunnat skönjas efter familjerelaterade sociala reformer men trenden har snabbt planat ut igen. Man vet att följden av ett ökat familjepolitiskt stöd är en större trygghet och välfärd för familjerna och en eventuell uppbromsning av nedgången i nativiteten, men däremot inte ett ökat antal barn. Det är en mängd olika omständigheter som påverkar födelsefrekvensen.

Enligt en studie gjord i Sverige har exempelvis samhället blivit mer tolerant mot barnlösa par och detta antas påverka födelsetalen. Beslutet att skaffa barn skjuts lätt på framtiden då förvärvsarbetande kvinnor satsar lika mycket på sitt arbete som männen. Examen, arbetsplats samt framgång och avancemang i arbetet är i dag lika viktigt för kvinnor som för män. Däremot är de ekonomiska elementen inte längre lika avgörande. Det väsentliga är, menar många, att arbetsplatsen är trygg och intressant och att parförhål-

landet fungerar. Först därefter följer en betryggande ekonomi och en lämplig bostad.

Också i Finland har vi sett de första tecknen på "singelkultur". I denna kultur ingår ett medvetet val att låta bli att skaffa barn. Detta åter leder till att det är allt färre kvinnor som står för barnafödandet. Också en konjunkturuppgång för med sig mycket sådant som får folk att vänta med att skaffa sig barn. Ju mer efterfrågan på arbetskraft ökar desto fler flyttar efter arbetet. I den situationen är det inte så lätt att skaffa sig barn. Men å andra sidan har det ansetts att en ny arbetsplats inte bara öppnar en karriär utan båd- dar för ekonomiska villkor som kan underlätta beslutet att skaffa barn.

Att få arbetsmarknaden att förhålla sig positivt till barnfamiljer är säkert ett av de effektivaste påverkningssinstrumenten i befolkningspolitiskt hänseende. I många familjer är det problematiskt att sammanjämka arbete och familjeliv. Fördelarna med en familjevänlig arbetsplats är fortfarande okända på många håll. Arbetsgivar- na bör komma till insikt om att de anställda också har andra förpliktelser, som, om de blir uppfyllda, bidrar till ett gott resultat på arbetet.

Enligt en rapport från Mannerheims Barnskyddsförbund önskar sig många föräldrar ett högre hemvårdsstöd, som bör gälla alla barn under skolåldern. Också Väestöliittos färskaste familjebarmeter visar att mer än 40 procent av föräldrarna vill stanna hemma och själva ta hand om sitt barn om ekonomin tillåter det. Men det finns fortfarande en mängd luckor i pensions- skyddet för föräldrar som stannar hemma. Ar- bete i hemmet ger exempelvis inte rätt till pension och sjukdagpenningen har slopats för hemmamammor. Därför räcker det inte med ekonomiska incitament utan frågan om pensionsskyddet för hemmamammor och hemmapappor bör också tas upp.

Demokratin

För demokratin är det ytterst viktigt att så många medborgare som möjligt deltar i demokratisk verksamhet. I och med åldersförskjutningen inom befolkningen får äldre väljare en allt vikti-

gare roll, eftersom röstningsaktiviteten som känt ökar med tilltagande ålder. De äldre åldersklasserna har av tradition gått till valurnorna och för dem accentueras, i motsats till de yngre generationerna, frågor med anknytning till pensionärs-livet.

Samtidigt har det konstaterats att många äldre inte reagerar särskilt snabbt på nya saker. Det här kan eventuellt få vissa konsekvenser exempelvis i den internationaliseringsprocess vårt land genomgår men också i familje- och arbetslivet. Om en del av befolkningen upplever att den inte får sin röst hörd i den samhälleliga beslutsprocessen, kan samhället polariseras och de demokratiska grundvalarna komma i gungning. Därför är det av största vikt att diskutera vilka åtgärder som kunde främja dels en demokratisk utveckling, dels röstningsbeteendet.

Arbetsmarknaden och befolkningspolitiken

En ansenlig del av arbetskraften kommer att bytas ut under de närmaste åren när de stora åldersklasserna blir pensionerade. Man räknar med att exempelvis staten genom pensioneringar förlorar omkring 50 000 personer fram till 2010. Detta är i runt tal nästan 50 procent av arbetskraften inom den statliga sektorn. I kommunerna är siffran cirka 130 000 personer, det vill säga i runt tal 30 procent av arbetskraften.

En mindre flexibel arbetsmarknad kan bli följd av att medelåldern bland de anställda stiger. Äldre anställda har inte samma förmåga och vilja som yngre att förnya sig och komplettera sin utbildning. Också intresset för arbetsmarknadens olika sektorer varierar beroende på ålder. Unga fattar snabbare intresse för nya branscher typ IKT, information, kommunikation osv. än äldre. Följden kan bli lönekonkurrens och konkurrens om arbetskraften inom olika sektorer såväl inom den offentliga som den privata sektorn. När de stora åldersklasserna tar steget ut ur arbetslivet kring 2010 sätter det press på många sektorer.

Det uppstår ett stort tryck på såväl byggande som serviceutbud när befolkningen koncentreras till tillväxtcentra. Betydande spetssteknikfö-

retag och servicesektorn kommer att drabbas av arbetskraftsbrist. Koncentrationen till centra genererar också sociala problem. Otrygghet, kriminalitet och ett tilltagande narkotikamissbruk hör till de största problemen som följt den samhälleliga omvälvningen i spåren. Problemen bör åtgärdas så att sysselsättningen fortfarande förbättras och den ekonomiska tillväxten fortgår men utan att ge avkall på en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling.

Vårdbehovet ökar, vårdbranschen suger till sig en allt större del av arbetskraften och arbetskraftsresurserna sinar samtidigt som befolkningscentra fylls och landsbygden ödeläggs. Det är en ekvation som är svår att få att gå ihop. Vårdbehovet ökar redan innan människor går i pension, eftersom arbetstagarna blir äldre och eventuellt inte orkar med sitt arbete eller har andra problem. Åldersfenomenet ger redan nu utslag i företagshälsovården.

När de stora åldersklasserna kring 2030 i allt större utsträckning börjar bli i behov av vård, kommer ändå de individuella skillnaderna troligen att vara stora. Men faktum är att behovet av hjälp ökar och lägger stor press på vårdsektorn. De demensdrabbade kommer uppenbart att utgöra den största gruppen som behöver långtidsvård. En gravt dement person kan vara helt beroende av vård dygnet runt även om han eller hon inte är äldre än 65 år. En ur vårdsynpunkt synnerligen oroväckande utveckling är om livslängden ökar till följd av nya behandlingsmetoder för andra sjukdomar men inget reellt botemedel mot demens står att finna.

En förutsättning för att Finland skall klara av de framtida utmaningarna på arbetsmarknaden är att arbetskraften stannar kvar längre i arbetslivet. Framtidsutskottet kommer med vissa synpunkter i sitt debattunderlag "Arbetets framtid i Finland". De gällande författningarna om pensionering och hithörande praxis bör ändras, menar utskottet. Människor som uppnått pensionsåldern bör rehabiliteras och uppmuntras att fortsätta i uppgifter där de kan vara till nytta. Arbetsmängden och pensioneringen bör smidigt anpassas efter arbetets karaktär och den anställdas kondition. Regjäla ekonomiska sporrar bör

locka till att fortsätta i arbetet. Det är ett sätt att få den kumulerade arbetserfarenheten att övergå till yngre.

En höjning av sysselsättningsgraden hör definitivt till målen när vi går in för att möta de utmaningar befolkningsutvecklingen för med sig. Framtidsutskottet har föreslagit att Finland bör sikta på en 80 procentig sysselsättningsgrad. Något som i detta sammanhang kräver uppmärksamhet är hur folk skall orka i arbetet. Arbetsgivarna bör uppmuntras att se till att de anställda inte tappar arbetsförmågan och anpassa arbetet till den anställdas krafter. De anställda åter bör uppmuntras att hålla sig i psykiskt och fysiskt trim.

Ett system där alla efter uppnådd pensionsålder får arbets- och folkpension oberoende om de fortsätter arbeta eller inte kunde vara ett steg i denna riktning. I lag skulle bestämmas att inkomsterna för arbetet inte är beroende av pensionsinkomsterna.

Invandringen

Det behövs en kompletterande invandring för att mildra strukturomvandlingen till följd av folkminskningen och förgubbingen. I framtiden behövs det folk att utföra arbeten bland annat inom servicebranschen. De siffror som förekommit i offentligheten gällande behovet av invandring går bjärt isär. Arbetsministeriet bedömer att Finland behöver en miljon nya arbetstagare fram till 2010. Statistikcentralen åter anser att vi behöver 2 miljoner nya arbetstagare fram till 2030 för att borge för en regional och ekonomisk utveckling i framtiden. Kalkylerna skiljer sig förvisso avsevärt från varandra men anger båda klart och tydligt att Finland inte kommer att ha tillräckligt med egna resurser att sätta in på arbetsmarknaden. Det största behovet av utländsk arbetskraft kommer enligt prognoserna att finnas inom utförande arbete och branscher som kräver yrkeskompetens, som IKT-industrin, metallbranschen, trafiken, väktaruppdrag, servicesektorn osv.

Invandrarna till Finland kommer i allmänhet för arbetets skull. Vi behöver invandrare för att

ersätta de finländare som går i pension och till lediga arbetsplatser i synnerhet inom industrin och den offentliga sektor. Visserligen sker det också en utflyttning från Finland på grund av arbete, men migrationen har fortfarande positiva förtecken för Finlands del. Ofta har människor lämnat Finland för en liten tid för att skaffa sig erfarenheter (hjärnflykt) men har därefter återvänt för att här omsätta kunskaperna i praktiken. Ett undantag är massutvandringen på 1960- och 1970-talet till Sverige. Då begav sig hundratusentals människor till Sverige på jakt efter arbete och stannade kvar där för gott.

Vår utlänningspolitik har hittills mestadels handlat om mottagning av flyktingar. Det tilltagande behovet av arbetskraft kräver nu en aktivare utlänningspolitik. Eftersom det håller på att uppstå ett kunskapsunderskott inom flera vetenskapliga och tekniska branscher, i synnerhet inom den snabbt växande datakommunikations- och IT-branschen men också på andra områden, vore detta ett sätt att få kompetent arbetskraft till oss.

Vi måste rekrytera yrkeskunnig arbetskraft från utlandet för att trygga kompetensen, men för att lyckas i denna intention måste vi ha en tillräcklig attraktionskraft. Det räcker inte med att arbetet är intressant, också andra saker som är viktiga för den importerade sakkunskapen bör fås i skick. Finlands utlänningspolitik kan ändå inte bara handla om att skapa gynnsamma förhållanden för människor med spetskompetens. Alla invandrare bör kunna leva under goda förhållanden.

Något som framför allt krävs av finländarna när den utländska arbetskraften ökar är en positiv inställning till utlänningar och förståelse för deras kultur. Å andra sidan kommer det inom många serviceyrken att vara viktigt att invandrarna kan språket och känner till den kulturella och sociala bakgrunden. Utan skräddarsydd utbildning för utlänningar är det svårt att få permanent arbetskraft till Finland. Det vore också viktigt att utveckla den sociala omsorgen med hänsyn till invandrarnas behov.

Vi bör gå in för en aktiv utlänningspolitik som tillåter en snabb och enkel invandring för den ar-

betskraft vi behöver samtidigt som vårt land görs attraktivt för utlänningar så att de väljer att stanna här. Den sociala tryggheten för invandrare bör utvecklas så att de sociala förmånerna kvarstår vid flyttning från ett land till ett annat. Invandrarna, men också finländarna, bör i större utsträckning än tidigare få språklig och mångkulturell utbildning som hjälper dem att klara av det dagliga livet.

Den regionala befolkningsutvecklingen

Finland har på rekordkort tid utvecklats till spetsteknikens förlovade land. Företag uppbyggda kring den nya ekonomin och spetstekniken söker sig av synergiskäl till områden där likartade företag redan finns. Genom företagskoncentreringen skapas förutsättningar för anknytande serviceföretag. I och med att folk flyttar till platser där arbete finns att tillgå, skapas premisser för tjänsteproducerande företag och fler servicearbetsplatser. Det har visat sig att ju större befolkningen är inom en ekonomisk region, desto större är dess relativa befolkningstillväxt. Klusterbildning är kännetecknande i synnerhet för huvudstadsregionen men förekommer också i regionala tillväxtcentra.

Även om befolkningstillväxten i hela landet klart avtog under hela 1990-talet skedde en kraftig ökning i de största stadsregionerna. Nylands andel av befolkningstillväxten under hela 1990-talet uppgick till cirka 75 procent och folkökningen i de fem största ekonomiska regionerna låg klart över riksnivå. Den främsta orsaken till tillväxten inom huvudstadsregionen och de övriga tillväxtcentrumen är den nya ekonomi och teknologi som vuxit fram.

För andra orter ser befolkningsprognoserna dystra ut. Flertalet landskap dras med ett befolkningsunderskott. Utflyttarna är mestadels ungdomar, studerande och personer som nyligen börjat arbeta. Migrationen är följaktligen högst relevant också för den naturliga befolkningstillväxten och befolkningsstrukturen inom områden med inflyttningsunderskott respektive inflyttningsöverskott. Om den nuvarande befolk-

ningsutvecklingen fortsätter, blir det snart omöjligt att hålla hela landet bebott.

Just nu är det huvudstaden med omkringliggande områden som är den ekonomiska motorn i landet. Inom huvudstadsregionen finns världsberömd specialistkompetens inom spetsteknikområdena, trådlös kommunikation och bioteknik. Huvudstadsregionen har i likhet med andra metropoler en viktig roll när det gäller att upprätthålla det egna landets konkurrenskraft på den internationella arenan. Vissa bedömare gör gällande att den nya ekonomin och IKT-branschen kommer att behöva 205 000 nya anställda. Av dem föranleds omkring 82 000 av nya arbetstillfällen medan 123 000 behövs för att kompensera avgången. I likhet med de övriga tillväxtcentrumen råder det i huvudstadsregionen stor brist på kompetenta specialister.

Inte bara företag utan också människor söker sig till regioncentra med avfolkade glesbygder som följd. Framtidsutskottet konstaterar i sitt debattunderlag "Arbetets framtid i Finland" att Finland i framtiden kan utvecklas som ett nät bestående av fyra olika typers centra och deras influensområden. Till den första kategorin hänförs huvudstadsregionen och den metropol den utgör och till den andra 6—7 kunskapscentrum. Den tredje kategorin består av 20—30 region- och kunskapscentrum medan den fjärde representeras av rurala ekonomiska regioner med en fin, fördelaktig boendemiljö. Särdragen hos respektive typ bör beaktas när utvecklingsinsatser sätts in.

Framtidsutskottet föreslår vidare i sitt debattunderlag en sådan lösning på de regionalpolitiska problemen att lagstiftningen avpassas efter de regionala behoven inom varje enskild kategori. Andra saker som bör värnas är konkurrenskraften, kunskapen, kompetensen och infrastrukturen inom huvudstadsregionen, vilket lämpligen kan ske genom att främja det regioninterna samarbetet med särskilda åtgärder.

Skräddarsydda satsningar av olika slag behövs för att kompetensklustren och region- och kompetenscentrumen skall få förutsättningar att utvecklas. Trafikförbindelserna spelar en viktig roll för att landet skall utvecklas, sysselsättning-

en vara hög och en alltför kraftig boendecentring undvikas. Därför föreslår utskottet i sitt debattdokument att trafikförbindelserna förbättras och huvudstadsregionen och regionerna förbinds genom ett till trafiktätheten anpassat vägnät, goda trafikförbindelser samt adekvata flygförbindelser. Också telekommunikationerna bör fungera på lika villkor i hela landet.

Utskottet föreslår vidare i sitt debattunderlag att de ekonomiska regionerna bör uppmuntras att i samråd med landskapsförbunden i sina utvecklingsstrategier väga in dels distansarbete och andra arbetssätt som den nya ekonomin tillåter, dels ett nätverk mellan de ekonomiska regionerna och landskapen. I sammanhanget utreds också vilken utbildning den nya företagsamheten kräver. Utgående från strategin kunde nedsättningar beviljas i arbetstagarnas socialskyddsavgifter med beaktande av EU:s stödklassificering.

De rurala ekonomiska regionerna kan med tiden bli miljöer för en ekonomiskt hållbar verksamhet och ett bra boende, där satsningar görs på allsidiga små- och familjeföretag. Många som prioriterar en trivsam boendemiljö väljer att

stanna här och distansarbeta. Jordbruksföretag och familj jordbruk kommer att spela en allt större roll i framtiden med tanke på livsmedelsförsörjningen och kvaliteten på våra livsmedel. Familj jordbruken har en viktig funktion både som utvecklingsfaktor på landsbygden och som producent av immateriella tillgångar.

Framtidsutskottet påpekar dessutom att turismen i framtiden kan vara ett viktigt sysselsättningsselement på landsbygden. Därför bör turismen utvecklas till en bransch som i samhällsekonomiskt hänseende kan mäta sig med elektronikindustrin och skogsindustrin. Tonvikten bör gärna ligga på en högkvalitativ hållbar naturturism, eftersom den ger arbetstillfällen också i glesbygderna.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår framtidsutskottet vördsamt

att regeringen innefattar en befolkningspolitisk redogörelse i sin framtidsredogörelse 2001.

Helsingfors den 9 maj 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Tiuri /saml
medl. Christina Gestrin /sv
Leea Hiltunen /fkf
Susanna Huovinen /sd
Ulla Juurola /sd
Kyösti Karjula /cent

Jyrki Katainen /saml
Markku Markkula /saml
Petri Neittaanmäki /cent
Juha Rehula /cent
Esko-Juhani Tennilä /vänst
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Ulrica Gabrielsson.